

Műhely

Osgyáni Gábor

Nem mondtunk le senkiről az Edelényi kistérségben sem? Az LHH program tervezése az Edelényi kistérségben

A „Nem mondtunk le senkiről”, a leghátrányosabb helyzetű kistérségek számára megszületett komplex felzárkóztató program 2007 őszén vette kezdetét. A startpisztoly eldördülését a 311/2007. (XI. 17.) Korm. rendeletben foglalt, 33 leghátrányosabb helyzetű kistérség lehatárolása jelentette.

A kistérségek minősítése komplex – társadalmi, gazdasági, infrastruktúra-ellátottság – mutatók alapján történt. Az érintett kistérségekben megalakultak a kistérségi fejlesztési bizottságok, amelyek a helyi társadalom minél szélesebb körű reprezentációját voltak hivatottak biztosítani az LHH program tervezése és végrehajtása során. A 2008 márciusában megjelenő tervezési segédlet már ismertette a többcélú kistérségi társulások társulási tanácsai mellett létrehozandó kistérségi fejlesztési bizottságok feladatait és kívánt összetételét.

Az Edelényi Kistérség Többcélú Társulási Tanácsa mellett 2007. december 28-án létrejött Kistérségi Fejlesztési bizottságban szavazati joggal 23 fő kapott helyet. A Bizottság elnöke a kistérségi elnök lett. Rajta kívül 5 fő (mikrokörzetenként 1 fő polgármester, 1 fő önkormányzati képviselő Edelény városból), képviselte az Edelényi kistérség mikrokörzeteit. A periférikus helyzetű települések 4 polgármestert delegáltak. A kisebbségi önkormányzatok részéről 2 fő cigány kisebbségi önkormányzati elnök, egy lengyel kisebbségi önkormányzati vezető és egy német kisebbségi önkormányzat elnöke lett felkérve bizottsági tagnak. A civil szférát 5 főt delegált, a helyi vállalkozásokat kettő edelényi, illetve egy szendrői vállalkozás képviselte.

Tanácskozási joggal vettek részt a bizottság munkájában a közszolgáltatásokat végző szervezetek, intézmények vezető beosztású szakemberei (egészségügy, szociális ellátás, közművelődés, természetvédelem, oktatás), a regionális munkaügyi központ helyi kirendeltségének vezetője, a HVI iroda munkatársa, a LEADER helyi akciócsoport képviselője, 2 fő kistérségi koordinátor és 2 fő, a Szociális és Munkaügyi Minisztérium és az Oktatási és Kulturális Minisztérium által delegált esélyegyenlőségi szakértő.

A kistérségi fejlesztési bizottság összetételében megfelelt a tervezési segédlet által előírt kritériumoknak, az ágazati és társadalmi sokszínűségben rejlő előnyök kiaknázása viszont a tagok aktív részvételén múlt. A bizottságban ülő településvezetők javarészt valóban a legaktívabb polgármesterek közé sorolhatóak. Ez egyrészt pozitívum, másrészt jelzésértékű is, hogy a 47 település közül mindig ugyanazok képviseltetik magukat a kistérségi szinten létrejött grémiumokban. A térség fejlesztő civil szervezetei viszont kimaradtak a bizottságból, így az nélkülözni volt kénytelen a szervezetek tapasztalatait, nem váltak megismerhetővé az általuk vázolt és követett térségi stratégiák irányai.

A bizottságban ülő, közszférából érkező delegáltak feladata nem állt távol attól, amit a hétköznapi életben is végezniük kell – nevesül a széles értelemben vett *térségfejlesztés*, vagy ahhoz kapcsolódó tevékenység. Optimális esetben nagyon nagy átfedés tapasztalható a hivatalból előírt feladatokkal. A civil, vagy privát szférából érkező delegáltak motiváltsága sajnos több esetben passzivitást eredményezett. Ez a tervezésre fordítható idő hiányával, a feszített ütemezéssel, a vállalkozók közvetlen forrásszerzési lehetőségeinek elmaradásával volt magyarázható.

A leghátrányosabb helyzetű térségek 2007. évi lehatárolása és kistérségi fejlesztési bizottságok megalakulása ellenére, a tervezési folyamat konkrét megvalósítására csak 2008 októberétől 2008 decemberéig tartó rövid, két hónap időintervallum alatt került sor, nagyon intenzív, sokszor kapkodó munkával.

A program alapját képező tervdokumentum a közösségi tervezés módszertanának megfelelően zajlott. A sikeresség reményében minden kistérség kapott külső segítséget, az ÁROP 1.1.5/B projekt keretében, amely a Promei Kht. vezetésével, négy szakértői konzorcium bevonásával volt jelen a négy, leghátrányosabb helyzetű kistérségek által érintett régióban. Az Észak-magyarországi régióban ezt a feladatot a Regionális Fejlesztési Holding Zrt. látta el. Az érintett 12 leghátrányosabb helyzetű kistérség mindegyikébe delegált egy külső animátort, az úgynevezett vezető tervezőt, aki koordinálta a tervezési folyamatot, illetve elkészítette a fejlesztési projektek összességét is magába foglaló tervdokumentumot. A tervezéshez szakmai segítséget a konzorcium szakértői teamje biztosította, mely kulcsszakértőkből és ágazatai szakértőkből állt. Egy-egy fő kulcsszakértőt lehetett igénybe venni a gazdaságfejlesztés és foglalkoztatás, közoktatás, roma integráció és szociális fejlesztés, környezet és infrastruktúra területeken. Ezen kívül több ágazati szakértő bevonására nyílt lehetőség a felnőtt- és szakképzés, közfoglalkoztatás, egészségügy, közlekedés, informatika, kultúra és közművelődés, közösségfejlesztés, agrár- és vidékfejlesztés témában.

A tervezői konzorciumok tájékoztatása és felkészítése után 2008. szeptember 30-án, Miskolcon került sor a regionális indító konferenciára. Ekkor alakultak meg a kistérségi tervezői munkacsoportok. Az Edelényi kistérség munkacsoportjában a vezető tervező mellett, helyet kapott a kistérségi hivatal munkaszervezet vezetője, a kistérségi hivatal területfejlesztési osztályának két munkatársa és a két fő, a NORDA Észak-magyarországi Regionális Fejlesztési Ügynökség által delegált kistérségi koordinátor. Meghívott tagként szerepelt a kistérségi társulás elnöke, aki egyben a fejlesztési bizottság elnöke és Szendrő város polgármestere is, továbbá egy cigány civil szervezet vezetője. A munkacsoport a későbbiekben kiegészült a Szociális és Munkaügyi Minisztérium által delegált két fő esélyegyenlőségi szakértővel.

A fejlesztési forrásokból, az Edelényi kistérség számára 3,973 milliárd forint keret került elkülönítésre. A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség által javasolt indikatív forrásallokáció szerint azt gazdaságfejlesztés, humán-infrastruktúra fejlesztés, településfejlesztés és foglalkoztatás fejlesztés területei élveztek prioritást. A forráselosztás során figyelembe kellett venni, hogy az ERFA típusú források nem haladhatták meg a forráskeret 75%-át, a fennmaradó 25%-ot ESZA típusú támogatással kellett lekötöni.

A megkapott tervezési segédletek megismerése, adoptálása és „köbe vésett” határidők tudomásulvétele után a tervezői munkacsoport közös álláspontja az volt, hogy konkrét projektjavaslatok generálását kell segíteni minden lehetséges fórumon. A kistérségben tartott nyitórendezvény a Többcélú Társulás Társulási Tanácsa és a Kistérségi Fejlesztési Bizottság nyílt ülésével lett egybekötve, ahol a jelenlévők megismerhették a program céljait, az indikatív forrásallokációt, a tervezés módszertanát és az ütemtervet. Erre a rendezvényre több civil szervezet és vállalkozás is meghívót kapott. Mind a társulási tanács, mind a fejlesztési bizottság tagjai meglehetősen szkepszissel, ellenérzéssel fogadták a felkínált lehetőségeket, méltatlanságuknak hangot is adva.

A negatív fogadtatás során felhozott észrevételek egy része jogos volt. Nehezményezték a szoros tervezési határidőket, hiszen hónapokig látszólag nem történt semmi, illetve nem kaptak tájékoztatást a folyamat előrehaladásáról, és hirtelen azzal szembesültek, hogy a problémák megvitatására, használható projektötletek kidolgozására sincs idő. Bár ezt a dolgot enyhítette, hogy rendelkezésre állt az alig kettő éves kistérségi cselekvési terv, amely rendelkezett jócskán projektötletekkel, de ennek aktualizálása is komoly munkavégzést igényelt. Ugyanakkor a projektötletek nagy része nem az új fejlődési pályát megalapozó, stratégiai elképzelések körébe

tartozott, hanem inkább felzárkóztató, humán szolgáltatásokat és lakókörnyezet fejlesztését célzó infrastrukturális beruházások halmaza volt. Nem felelt meg az LHH program egyik alapvető elvárásának, miszerint a projekteknek erősíteniük kell egymást, szinergiahatást gyakorolva a kistérség fejlődésére.

További ellenérzést váltott ki a helyi döntéshozókból, hogy újra egy fejlesztési dokumentum készül el, aminek nem látják értelmét, ugyanis a megelőző időszakokban komplex fejlesztési stratégia (2004) és ágazati fejlesztési stratégiák is készültek a térségben, amelynek nem érzékelik a rövid távú, pozitív hatását. Más kérdés, hogy az addig elkezdett fejlesztési próbálkozások nem az elkészült stratégiák által kijelölt irány mentén valósulnak meg, ezért a kapacitások elaprózódtak, a projektek nem bírnak magasabb hozzáadott értékkel és nem erősítik egymást.

Negatívumként élték meg az indító workshop hangadói azt is, hogy külső szakértők tesznek javaslatot a fejlesztési elképzelésekre. Figyelmen kívül hagyták a személyek referenciáit, és előfordult, hogy meg sem hallgatva elképzeléseiket. Néhányuk véleménye szerint – amely nem minden esetben állt távol a demagógiától – egy helyi ember jobban tisztában van a helyi specifikus problémákkal, illetve birtokában van azoknak a kompetenciáknak, amelyek segítségével ezek kezelhetőek, feloldhatóak. Pusztán eszközre van hozzá szükség, ezt kell a rendelkezésükre bocsátani.

A kezdeti negatív fogadtatás után mégis beindult a tervezési folyamat, rapid módon kerültek magrendezésre a mainstream fejlesztési irányok megalapozásául szolgáló kerekasztal beszélgetések (gazdaságfejlesztés, környezet- és infrastruktúrafejlesztés, oktatásfejlesztés, roma integráció). A szűk határidők közé szorított ütemterv miatt a szakemberek rendezvényeken való jelenlétének intenzitása változó volt. Az oktatásfejlesztés és a roma integráció témában zajlott szakmai egyeztetések során intenzív párbeszéd alakult ki a jelenlévők között, még a gazdaságfejlesztést és a környezet- és infrastruktúra fejlesztését célzó rendezvényeken csak a már korábban is megfogalmazott, de térségi jellegű előrelépést nem feltétlenül szolgáló projektterveket vették számba. A humán szolgáltatások fejlesztési lehetőségének tárgyalása során számos olyan probléma került beazonosításra, melyek eddig csak a retorika szintjén jelentek meg, de mélyebb elemzésükre nem került sor. A problémák analizálása lehetővé tette stratégiai ívű fejlesztési ötletek generálását. Ilyen pl. a közszolgáltatások összehangolását és racionalizálását helyi szinten megoldani kívánó elképzelés, vagy a szociális- és az oktatási szférában dolgozó szakemberek fejlesztése; a szakember kapacitás bővítése, mobil jellegű szolgáltatásnyújtási koncepció kidolgozásával, tárgyi feltételek megteremtésével. További pozitívum volt új, alternatív projektelemek megismerése, amelyek beépítésre kerültek helyi projektötletekbe. Az innovatív hatást nagyrészt a külső szakértők generálták, de meg kell említeni, hogy a kistérségen belül is felszínre került több best practice elem. Alapvető eredménye volt az egyeztetéseknek, hogy a résztvevő szervezetek, önkormányzatok, magánemberek megismerték egymás elképzelését, napi szintű tevékenységét. Megdöbbentő tanúság, hogy mennyire nem működött a szervezetek közötti információáramlás, még akkor sem, ha azonos ágazatban tevékenykedtek.

A brain storming jellegű fórumok során – még az intenzív szakmai eszmecsere ellenére – sem artikulálódtak nagy számban konkrét projektelképzelések, ezért más eszközökhöz kellett folyamodni a tervezői munkacsoportnak. A helyzetelemzéssel megtámogatott stratégiát és a projektek listáját is magába foglaló tervdokumentum első változatát egy hónapon belül be kellett mutatni a fejlesztési bizottságnak. A rövid határidő nem tette lehetővé a szakmai párbeszéd eredményeinek kiértékelését, ezért konkrét projektgazdák kerületek nagy körből megszólításra. A rendelkezésre álló címlisták alapján elektronikusan kerültek kiküldésre a felhívás és a kitöltendő projekt adatlap a térség önkormányzatai, fejlesztő civil szervezetei részére. Ebben az időszakban még nem volt lehetőség a vállalkozói szférának projekttervek benyújtására. A kistérséghez

kötődő, más ágazatban tevékenykedő fejlesztési szakemberek is személyes közreműködést vállaltak a projektek generálásában. Egy ilyen kezdeményezés hatására született meg a tervdokumentumban az egyetlen gazdaságfejlesztést célzó projektterv, a kistérség 5 településén magvalósítandó, ipari telephely fejlesztését célzó Bódva-völgyi vállalkozói zóna terve.

A beérkező projektjavaslatok között nagy volt a minőségbeli különbség. A tervezést alapvetően nehezítette, adott esetben majdnem ellehetetlenítette, hogy a 2009-2010 évre érvényes akciótervek még társadalmi egyeztetés alatt álltak, ezért nem voltak konkrét pályázati kiírások, illetve nem voltak ismertek azok feltételei. A „mozgó célpontra lövünk” állapotot a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség azzal próbálta enyhíteni, hogy a korábbi, 2007-2008. évi akciótervben szereplő pályázati kiírások feltételeit adta meg iránymutatásul. Továbbá az az iránymutatás volt érvényben, hogy bármire lehet tervezni, az LHH programban érintett pályázati kiírások indokolt esetben a kistérségek igényeihez szabják. Ez a jövőben komoly bonyodalmakhoz vezetett, mert az azonos névvel, újonnan megjelenő kiírások sokszor eltérő feltételeket írtak elő a pályázók részére. Éppen ezért a beérkezett projektötletek egy része eleve nem támogatható tevékenységre épült (pl.: kegyeleti infrastruktúrafejlesztés). A projektek másik része – amely jellemzően a civil szférából érkezett – elnagyolt, nem a célokhoz illeszkedő, strukturálatlan elképzelés volt. Akadt olyan szervezet is, amely egy komplex projektötletét nyújtotta be több részletben, jelentősen túltervezve a rá fordítható költségek összegét.

A kidolgozatlanlás és az ad hoc költségbecslések általános jellemző volt. E mögött az állt, hogy a kistérség fejlesztési szereplői nem rendelkeztek előre „legyártott” projekttervekkel, amiket az adott pályázati kiírásokhoz lehetett igazítani. Az önkormányzatok nem vették figyelembe az elkészült fejlesztési stratégiákat, a fejlesztési projektek megvalósítását nem az egész térségre érvényes fejlődési vektor mentén kívánták megvalósítani, hanem rövid távú, önös érdekeiknek megfelelően. A fejlesztési ötletek szinergikus hatása kezdetben elenyésző volt. A projektgazdák legnagyobb részénél nem szempont a (települések közötti) projektek összehangolása. Néhány esetben érezhető volt, hogy indokolatlan, a településvezetői státuszt megerősítő beruházások megvalósítása a cél.

A tervezői munkacsoportnak a szakértők bevonásával sem állt rendelkezésre elegendő kapacitás a tényleges projektfejlesztésre. A tervezési időszak félidejére, mikor a Kistérségi Fejlesztési Bizottságnak illetve a Többcélú Kistérségi Társulás Társulási Tanácsának jóvá kellett hagyni az elkészült helyzetelemzést és a stratégiát, a projekteknek csak egy előzetes listája állt rendelkezésre, becsült költségvonzattal. Erre az időszakra tehető, hogy komoly konfliktus alakult ki több potenciális projektgazda között. A Kistérségi Fejlesztési Bizottság és a Többcélú Társulás Társulási Tanácsának elnökségével egyetemben a tervezői munkacsoport folyamatosan formálta a benyújtandó projektlistát és a tartaléklistát. A sorrendiség kialakítása mellett folyamatos volt a projekt adatlapok tartalmi részeinek kiegészítése szakmai és pénzügyi szempontból egyaránt, és az adott kiíráshoz való igazítása. Ez azoknál a projektekknél, ahol csupán a projekt címe, illetve a megvalósítás költségének végösszege volt megadva, igazán embert próbáló feladat volt.

Az Észak Magyarországi Regionális Operatív Program humán infrastruktúrafejlesztést célzó 4. prioritásán belül allokált forrásokra érkezett a legtöbb nagy értékű projektötlet, amely meghaladta a kistérség számára, ezen a címen allokált keretet. Ez a jelenség régiós szinten is tapasztalható volt. Az Edelényi kistérségben az oktatási infrastruktúrafejlesztés volt a favorit projektötlet. Korábban nyolc általános iskola felújítása kezdődött el európai uniós forrásból, az LHH tervezési időszakra az óvodák felújítása került a fenntartó intézmények elsődleges céljai közé. Ugyanakkor megjelent új intézmények építésének igénye is Lak és Edelény esetében. Az edelényi óvoda építése helyi támogatottságot élvezett, de az NFÜ és az SZMM szakértői a kezdetektől jelezték, nem felel meg az esélyegyenlőségi kritériumoknak. Ugyanakkor a Lakon felépíteni kívánt óvoda ötletét a térségi polgármesterek támadták, mondván az 1 km-re fekvő

Tomoron van óvoda, azt kell felújítani. A demográfiai adatok azonban kimutatták, hogy Tomoron csökken az óvodás korúak aránya, még Lakon, illetve a szomszédos Szakácsiban emelkedik. Az LHH program alapelvei és a külső szakértők egybehangzó véleménye szerint is indokolt az új óvoda felépítése, még a másik, már meglévő intézmény funkcióváltáson kell, hogy átessen. Ezt sem a Kistérségi Fejlesztési Bizottság, sem a Többcélú Társulás Társulási Tanácsa nem tudta abszolválni, és a fejlesztési források elpazarolásának minősítette, lévén a tomori óvoda felújítás költségigénye 50 millió forint, még a laki új óvoda építése 230 millió forint. A településvezetők és az érdekcsoportok egymásnak feszültek, sokszor személyeskedésig elmenő viták során a helyi többségi érdekeknek megfelelően az edelényi és a tomori projekt került a tervdokumentum 1. sz. listájába, még a laki tartaléklistán szerepelt.

A Kistérségi Fejlesztési Bizottság alapelve az volt, hogy az érintett 47 településnek legyen esélye valamilyen projekt kivitelezésére, ezért nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy a kistéleplések is bevonásra kerüljenek. A szűkös lehetőségek miatt egyedül a kisléptékű településfejlesztést célzó projektek (járdaépítés, útépítés) befogadására nyílt lehetőség. Az igazsághoz hozzátartozik, hogy ennél bonyolultabb projektötletek nem is érkeztek ezekből a falvakból. A 10-15 millió forint összköltségvetésű infrastruktúrafejlesztést célzó elképzelések jelentősen felduzzasztották a kistérségi tervdokumentum projektlistáját. Míg máshol 20-40 db projekt között mozgott a tervdokumentum, az edelényi kistérségben ez a szám 65 db. A tartaléklistán 49 db projekt szerepelt.

A tervezési időszak második hónapjában a minél szélesebb körű információáramoltatás és projektgyűjtés miatt mikrokörzeti fórumok kerültek megrendezésre 3 helyszínen, amely kedvezően hatott a potenciális projektgazdák aktivitására.

Az elkészült tervdokumentum 2008. december 1-én, az azt kiegészítő esélyegyenlőségi terv 2008. december 22-én került elfogadásra. 2009. január elején lehetőséget kapott a kistérség a hónap végéig a tervdokumentum pontosítására és átdolgozására. Az első, tervdokumentummal kapcsolatos értékelést az Ex Ante Tanácsadó Iroda készítette, amelyet 2009. január első felében kaptak kézbe a tervezői munkacsoportok. Az edelényi kistérség tervdokumentumát találták az egyik legjobban sikerültnek, ezért csupán pontosítás és finomítás történt, lényeges változtatás nem eszközölt sem a Kistérségi Fejlesztési Bizottság, sem a Többcélú Társulás Társulási Tanácsa. Ez után került sor a részletes értékelésre. A szakértő zsűri 2009 áprilisában küldte meg a projektek támogathatóságáról hozott véleményét. A kistérség számára biztosított személyes konzultációra 2009. április közepén került sor. Az értékelésre és a bírálatra effektíve több idő lett szána, mint a konkrét tervezésre. A projekteket túlzottan mozaikosnak, egymástól függetlenül megvalósulónak ítélte a zsűri. Kifogásolták a kistéleplések kisléptékű településfejlesztésre szánt összeget. A támogatás szétforgácsolását látták benne, de a személyes konzultáció után a elismerték a projektek létjogosultságát. Amint az várható volt, az óvodaépítés/óvodafejlesztés kérdésében a szakértők véleménye érvényesült. A tomori és edelényi projektek kiestek, a laki óvodaépítés zöld utat kapott. Ezen kívül több, a véglegesített kiíráshoz nem illeszkedő projekt is kikerült a projektsomagból. Az így fennmaradó, lekötetlen összeg 217 millió forintot tett ki, amit az év folyamán újra fel lehetett osztani. A pályázható jogcímeket az év közepén ismerhették meg a társulások, és a végleges projektlista a 2009 őszére állt össze.

Sajnos, a projektsomag legnagyobb volumenű része, a Bódva-völgyi vállalkozói zóna fokozatosan szétforgácsolódott. Az érintet *ÉMOP 1.1.1/G Komplex programmal segített leghátrányosabb helyzetű kistérségek üzleti infrastruktúra fejlesztése* pályázati kiírás feltételei nem tették lehetővé a földterület vásárlást, ezért Edelény – nem találva a probléma áthidalására más megoldást – kihátrált a projektből.¹ Ezek után a projekt szétesett, és az eredetileg érintett 5

---

¹ A települések fejlesztési koncepciójának hiányát jól szemlélteti Edelény esete. A kistérség központi települése mindössze egy bölcsődeépítés és egy útfelújítás projekttel szerepel a tervdokumentumban 159

önkormányzat közül csupán 1 nyújtott be pályázatot, mintegy 60 millió forint értékben. A fennmaradt félmilliárd forint a tartalékkeretet gazdagította, amelynek egy részére, a megváltozott feltételek mellett vállalkozások is pályázhattak.

Az érintett pályázati kiírások 2009 májusától kerültek társadalmi vitára, és az év második felében már egyes kiírásokra be lehetett nyújtani a pályázatokat. Ezzel együtt voltak olyan kiírások, amelyek 2010 januárjában jelentek meg. Az eredeti elképzeléstől – miszerint az első projektek megvalósítása már 2009 tavaszán elkezdődhet – ez nagyon távol került.

2010 második felére, az Edelényi kistérségben, a tervdokumentumban szereplő projektek közül 36 projekt bírt támogató döntéssel. Ebből 16 projekt vidékfejlesztést kiegészítő kisléptékű településfejlesztés (útfelújítás, járdaépítés), illetve a két városi rangú településen belterületi útfelújítás. További hat projekt oktatásfejlesztési célokat szolgál melyek TÁMOP konstrukciók keretén belül nyertek támogatást, köztük egy hat helyszínen megvalósuló térségi tanoda hálózat kialakítását és működtetését célzó elképzelés. Szintén a TÁMOP-on belül négy foglalkoztatási projekt bír támogatói döntéssel, de ezek megkezdésére a szerződés kötés folyamatának elhúzódása miatt csak a 2011-ben kerülhet sor. Két óvoda felújítása, egy új óvoda építése, két települési szennyvízhálózat kiépítése és két orvosi rendelő korszerűsítése alkotja a támogatott projekteken belül a nagyobb léptékű infrastrukturális beruházások csoportját. Új, az egész kistérségre kiterjedő szolgáltatás beindítását ígéri két projekt: az Edelényi Kistérség Többcélú Társulása által megvalósítani kívánt Térségi Civil Hálózat kialakítása és működtetése, illetve a Bódva-völgyi Közéleti Roma Nők Egyesülete által megpályázott digitális kompetenciafejlesztés, közismertebb nevén „Wi-Fi Falu” projekt. A gazdaságfejlesztés területén csupán a Boldván kialakítandó ipari terület kapott támogatást, de a projekt megkezdése a beruházáshoz szükséges engedélyek beszerzésének elhúzódása miatt tolódik.

Az LHH program Edelényi kistérségben történő megvalósításáról és hatásáról elmondható, hogy egy nagyon előnyös és hasznos elképzelés, de a megvalósítást több tényező nehezítette, ami a hatékonyság rovására megy. Ezek közül csak egy, hogy a szereplők nem követik a kistérség egységes fejlesztési koncepcióját. Amennyiben a jövőben hasonló program kerül megfogalmazásra, az alábbiakat mindenképpen érdemes figyelembe venni:

A tervezési időszaknak és a tervdokumentum elkészítésének minimum fél évet kell átölelni, amelyet végigkísér a folyamatos és intenzív szakértői támogatás. A tervezés során már kész támogatási akciótervekkel és pályázati kiírásokkal kell rendelkezni, hiszen csak így lehet tiszta feltételeket teremteni a projektgazdák számára. A jóváhagyott projekttervek pályázati anyagának benyújtása után, azok elbírálása ne haladja meg a 60 napot.

Mindenképpen hasznos a leghátrányosabb helyzetű kistérségek komplex programmal való segítése, hiszen csak így lehet közelíteni a területfejlesztés egyik céljához, a területi kiegyenlítődéshez. Remélhetőleg a döntéshozók a továbbiakban is figyelemmel kísérik az érintett kistérségek sorsát és figyelembe veszik azok igényeit. Kérdés, hogy milyen forrásokból valósíthatóak ezek meg, illetve remélhetőleg az is rövidesen kiderül, hogy mi lesz a sorsa annak a pénzüsszegnek, amelyek szabadon maradtak a kistérségek számára elkülönített kereten belül. Ez az edelényi kistérség esetében megközelítőleg 640 millió forint, amely – az eredeti célnak megfelelően – hathatósan tudna hozzájárulni a kistérség fejlődéséhez.

---

millió forint támogatási igénnyel. Következetes tervezés és támogatható projektek generálás mellett ez az összeg többszörözhető lett volna.